

Per Distans

Nummer 4
December
2005

I detta nummer: Problem med feedback över nätet, ny lag för vuxenutbildning, norrländska lärcentrastudenter, samarbete med BBC, pionjärskola för småföretagare, nya uppgifter för nätuniversitetet och mycket, mycket mer!

Ordföranden har ordet

Ordförande:
Erica Sahlin
VeraDotter Flexibel
871 03 Härnösand
Tel: 070-576 23 21

Vice ordförande:
Gunilla Sterner Kumm
Utbildningsradion
113 95 Stockholm
Tel: 08 - 784 45 95

Medlemsavgiften,
200 kr för enskild medlem,
2.000 kr för organisations-
medlem, inbetalas på
SVERDs postgiro nr 84 88
08 - 2
eller bankgiro nr 5130 - 6702

Per Distans:
Ansvarig utgivare:
Erica Sahlin
VeraDotter Flexibel

Redaktör:
Gunilla Sterner Kumm
Utbildningsradion

Omslagsfoto:

Redaktionsråd:
SVERDs styrelse och
redaktionskommittén

Layout:
Andreas Skoglund
SVERDs Kansli
Box 3033
871 03 Härnösand
Tel: 0611-55 09 69

Tryck: Sollefteå Tryckeri AB

Utgivningsplan: 4 nr/år
Upplaga: 800 ex

Kära läsare!

Hösten har varit fylld av ”learning journeys”! Först var det projektstart i Köpenhamn för de nordiska distansutbildningsorganisationernas satsning på virtuella konferenser om digitala läroobjekt med mera. Sedan var det SVERDs höstkonferens i Stockholm med många inslag av information och kunskapande att lägga i bagaget för framtida behov. Det gäller främst det vi fick med oss från Internationella programkontoret och Maruja Gutierrez-Diaz. Maruja är enhetschef för strategienheten på EUs generaldirektorat för utbildning och kultur. Hon berättade att SOCRATES och LEONARDO och alla deras underprogram kommer att gå upp i det Integrerade programmet för livslångt lärande.

Nu gäller det att hålla sig uppdaterad så att vi får del av alla de pengar som läggs där för att stimulera till utveckling och europeiskt samarbete! Minerva försvinner som eget program men stimulansen och stödet till e-lärande och flexibel utbildning kommer att finnas med som en strimma i alla de andra programmen.

Höstkonferensmiddagen avslutades med en annan sorts learning journey – latinamerikansk tango! Trots kunniga instruktörers ledning var det många som villade bort sig på vägen. Men i hamn med nya partners gick det mesta så småningom galant!

Virtuella möten i olika sammanhang

Höstkonferensens andra dag handlade om virtuella möten med många intressanta presentationer. Mer om dem kan du läsa på vår hemsida www.sverd.org.

Sedan var det dags att sätta på arbetshandskarna för att ro vår nordiska virtuella konferensserie i hamn. Här kan man verkligen tala om en ytterligare en learning journey - lärande på arbetet i många olika bemärkelser. För oss som arrangerar gällde det att få fingrarna varma för att kunna bemästra både Marratech, Moodle och andra verktyg för att där skapa en miljö som folk kan trivas i och vill komma tillbaks till. Sedan handlade det också om att hitta de säkraste kanalerna till intresserade deltagare.

Vår budskap är: Sätt av en timme om dagen under en dryg vecka och du får ut lika mycket fortbildning som från

kanske två heldagskonferenser. Och detta utan att man behöver avsätta flera dagar i resor. Det kollegiala utbytet finns också med i den virtuella konferensen trots att man inte står och spiller kaffe på varandra i pauserna. Det sker i stället i överförd bemärkelse i de vidhängande modererade diskussionsgrupperna. Självt blev jag fascinerad av den norska politiken för att få in IKT i undervisningen på alla nivåer i utbildningen och kommer att försöka få fram så mycket jag kan från kollegorna som deltog vid presentationen som Kjell Alte Halvorsen från lärarhögskolan i Trondheim höll. SVERD planerar nämligen under våren en hearing för organisationsmedlemmarna med riksdagspartierna och då är goda exempel från grannländerna bra att kunna referera till.

Jag försökte för övrigt googla och läsa i Wikipedia om begreppet ”learning journey” och fann ofantligt många träffar. Så jag låter läsaren leta efter den mest passande förklaringen för just henne/honom. Klart är dock att det i alla sammanhang används som beteckning för lärandets mödosamma men konstruktiva process.

Gott och blandat

De här numret av Per Distans handlar om många varianter och resultat av sådana processer.

Återkoppling mellan studerande och handledare är ett tema som kommer igen i åtskilliga av artiklarna. Ett annat tema är användning av digitala läromedel i olika sammanhang och vad man lär sig av den ökande användningen av dessa.

De internationella utblickarna som vår förträffliga redaktör Gunilla Sterner Kumm delar med sig av är många. För att inte tala om allt som händer i svensk glesbygd inom området flexibel lärande. Nu har vi så omfattande erfarenhet på det här området att vi kan dra en hel del slutsatser om lärcentras betydelse för människors och bygdens utveckling. Lärcentra gör skillnad!

När det nu snart är dags att sjunka ner vid adventsstaken med glöggmuggen inom bekvämt räckhåll tillönskar jag alla Per Distans läsare en avkopplande julleddighet och ett Gott Nytt År!

Erica Sahlin
SVERDs ordförande

NordFlex virtuella seminarier har startat!

De nordiska nationella föreningarna för flexibelt lärande – SVERD, FADE, NFF och Iceland Telecom samt Monnet Gruppen i Danmark har gått samman för att föra upp frågor kring IKT i allt slags lärande till allmän nordisk diskussion.

Hur stärker användandet av läroobjekt vuxnas lärande var den övergripande frågan som togs upp i den första seminarierien som startade den 23 november och pågick till den 3 december. Föreläsare från de fem nordiska länderna belyste frågan ur olika perspektiv t ex lärande på arbetet, lärandet som social process, examinationer mm. Sedan var deltagarna välkomna att under modererade diskussioner lämna sin syn på saken och ta upp aspekter som särskilt intresserar dem.

Eftersom projektet är ett utvecklingsprojekt ingår det också att pröva olika verktyg och kombinationer av sådana. De inledande presentationerna görs i Marratech och diskussionen går sedan vidare i en Moodle-plattform. Deltagarna måste registrera sig för att delta. All information finns på www.nordflex.net. Där sker också registrering av deltagarna. Konferenserna genomförs växlande på engelska och skandinaviska. De inledande presentationerna bandas och ligger ute på konferensplatsen på Moodle tillsammans med de dokument som föreläsarna använt.

Axplock - teman och presentatörer:

Johan Thorbiörnson, KTH, Sverige
Learning objects and social interactivity

Sigríður Ásgrímsdóttir is an SME owner an Electrical Engineer, Island

Risto Heikkinen, Finland

Science Linkhouse maintained by information professionals in Finnish information service organizations

Ulf Sandström, project leader CFL, Härnösand

Successful implementation of

NORDFLEX.NET

The use of learning resources within Icelandic companies

Morten Ørsted, director of MOCH e-learning company, Danmark

Pedagogical aspects (supported by examples) of why it is valuable to work with learning objects in adult education

Kjell Atle Halvorsen, project manager, Program for lærerutdanning, Norge

The policy of sharing digital resources and learning objects

learning resources in different environments
How student support is enhanced.

Teman under våren 2006 kommer att beröra hur deltagarna uppfattar användandet av läroobjekt och vilka förutsättningar det finns för en samnordisk databas för läroobjekt.

Utvecklingsprojektet som stöds av Nordiska Ministerrådets program NordPlus Voxen och ska pågå till och med våren 2007.

Läs mer!

I förra PerDistans står också att läsa mer om samma ämne på sidan 7.

Skriv mer!

Var ni med på denna konferens? Eller varit med om likande. Redaktionen är intresserad av era upplevelser av virtuella konferenser. Maila åsikter och iakttagelser till gsk@ur.se. Manusstopp för nästa nummer är 24 februari.

Svårt att diskutera på webben

Få elever tycker att diskussioner på webben fungerar i undervisningen, bland annat beroende på den tidsfördröjning som uppstår i IT-baserade diskussionsforum. Kommunikation med läraren via e-post är däremot en viktig kontaktfunktion, anser många. Detta visar en avhandling inom KK-stiftelsens forsknings-program om lärande och IT (LearnIT).

Rose-Marie Olsson har följt elever från naturvetar- och samhällsvetar-programmen på en gymnasieskola. Resultaten presenteras i avhandlingen "Utbildningskontextens betydelse vid lärandeprocesser", som Rose-Marie Olsson disputerade på vid lärarutbildningen på Malmö Högskola i januari 2005.

Eleverna hade valt kursen Internet och Multimedia – en kurs som gavs på distans under ett års tid. Kursen var på 80 poäng och valbar, och i slutuppgiften ingick att bygga upp en webbplats för ett företag eller organisation. En del av eleverna hade mycket liten datorvana när de började kursen medan andra kunde väldigt mycket redan från starten. Olika kursuppgifter lades ut på en webbplats och eleverna kommunicerade med sin lärare via datorn. För många fungerade det bra. Kontakten med läraren öga mot öga är viktig – men den är inte avgörande för alla elever.

Rose-Marie Olsson menar, att rollen som handledare tunnas ut vid distansutbildning. Eleverna har en föreställning om att läraren fortfarande ska hjälpa till och förklara när de i själva verket är mycket mer utlämnade åt sig själva och måste ta mer egenansvar.

- Många elever trodde att läraren skulle hjälpa till mycket mer men upptäckte att de själva måste vara drivkraften, säger hon och menar att det ännu är oklart hur lärar- och elevrollerna kommer att utvecklas vid distansundervisning.

Rose-Marie Olsson visar också att det är ett komplext nät av faktorer som påverkar lärandeprocesserna, och att dessa upplevs på olika sätt av de studerande. Därför, menar hon, bör det finnas ett stort utrymme för variation och flexibilitet i distansutbildning.

Läs mer på: www.kollegiet.com

Nätbaserad utbildning ställer nya krav

Nätbaserad utbildning ställer andra krav på deltagaren än traditionell utbildning som bygger på fysisk närvaro. Den gamla invanda förståelsen av förutsättningarna för att delta i utbildning måste därför revideras när det handlar om nätbaserad utbildning. Det menar Jimmy Jaldemark, som i sin forskning inom projektet "Flexibelt lärande och pedagogiskt ledarskap" vid Mittuniversitetet bland annat följt en grupp högskolestudenters kursaktiviteter i en nätbaserad utbildning.

Resultaten från Jimmy Jaldemarks empiriska studier tyder på att både de sociala och de individuella faktorer som påverkar deltagandet i nätbaserad utbildning är mer komplexa än vad som hittills ofta antagits. Inte minst påverkar omständigheter från de studerandes liv vid sidan om själva kursen deras aktiviteter inom kursen. Jimmy Jaldemark menar att en kurs- eller utbildningsanordnare vid planeringen av en nätbaserad kurs i större utsträckning än i dag måste ta hänsyn till sådana faktorer som den studerandes familjesituation, hälsa och tillgång till och kunskaper om tekniken.

Också andra faktorer visade sig påverka de studerandes deltagande i kursaktiviteterna. Här handlar det om såväl studiekamraternas som lärarnas agerande. I gynnsamma fall med avseende på dessa faktorer lyckades de studerande komma förbi hinder orsakade av den individuella situationen utanför själva kursen.

Det är nödvändigt att utbildningsanordnaren känner till studenternas situation och låter det påverka utformningen av kursen, till exempel när det gäller fysiska träffar, uppgifter och examinationer, menar Jimmy Jaldemark. Han betonar också att deltagande i nätbaserade lärgemenskaper är ett komplext fenomen, där faktorer som kön, personlighet, social kontakt med mera påverkar deltagandet. Det är inte alltid som de som utvecklar tekniken för nätbaserad utbildning har kompetens att ta hänsyn till dessa faktorer.

Läs mer på Mittuniversitetets webbplats <http://itproj.utv.mh.se/medarbetare>

Ny myndighet för vuxnas lärande

Regeringen beslutade i juni om att tillsätta en utredning med direktiv att utarbeta förslag till en ny myndighet för vuxnas lärande som ska kunna träda i kraft den 1 juli 2007. Utredare är CSN:s förre generaldirektör Björn Mårtensson.

Frågor som rör vuxnas lärande hanteras idag av flera myndigheter. Utredaren ska därför i första hand överväga att föra samman myndigheten Nationellt centrum för flexibelt lärande (CFL) och Myndigheten för kvalificerad yrkesutbildning (KY) till en ny myndighet, samt till denna nya myndighet föra över de uppgifter som rör vuxenutbildningen som Statens skolverk och Myndigheten för skolutveckling svarar för.

–Regeringen har höga ambitioner inom vuxenutbildning. Statsbidraget på 1,8 miljarder kronor per år är fortsatt riktat och vi arbetar med ett nytt lagförslag till riksdagen. Vi ser också behov av en ny central myndighet som främjar en helhetsbild av vuxnas lärande. Det är då troligt att

samordningsvinster, såväl kompetensmässigt som resursmässigt och resultatmässigt kan göras, sa ministern för vuxnas lärande, Lena Hallengren, vid offentliggörandet av utredningsbeslutet.

I utredningsdirektiven framhålls att en ny myndighetsstruktur ska främja utvecklingen av ett helhetsperspektiv på området vuxnas lärande. Allmänhetens möjligheter till överblick och information ska öka. Förändringen ska möjliggöra en höjd ambitionsnivå vid bevakningen av frågor som rör yrkesutbildning på eftergymnasial nivå utanför högskolan.

Norrlands lärcentrastudenter får arbete i lika hög grad som resten av landet

Lärcentrerna i Norrlands inland har lyckats med sin målsättning att utbilda studenter lokalt för en framtida anställning i regionen. Det visar en studie som gjorts på uppdrag av Akademi Norr av AnnJessica Ericsson vid Södra Lapplands Forskningsenhet i Vilhelmina.

Studien omfattar tio utlokaliserade utbildningar som avslutades åren 2001-2004. Totalt har 130 tidigare studenter följts upp gällande sin nuvarande bostadsort och anställningsförhållanden.

Totalt var 81% förvärvsarbetande, vilket var lika många som för hela rikets akademiker inom samma branscher. Detta trots att inte alla studenter ännu varit utexaminerade lika länge som i undersökningen för riket. Ett år efter utbildningen hade alla sjuksköterske- och lärarstudenterna fått ett arbete, medan var femte student från de näringslivsinriktade utbildningarna ännu inte tillhörde arbetskraften.

Lärcentret har utgjort en viktig möjlighet för många av studenterna att kunna läsa en högskoleutbildning.

- 81% av sjuksköterske- och lärarstudenterna hade varit beroende av utlokaliserade utbildningar för att kunna studera.
- Två tredjedelar av de vidareutbildade hade fått högre lön efter utbildningen.

- Över en tredjedel finansierade studierna helt eller delvis genom arbete eller andra resurser än bara studielån.
 - Utflyttningen efter utbildningen var marginell, den var 5% större än inflyttningen innan utbildningen.
- Studenterna har överlag uppfattat kvaliteten på studierna som god, och metodiken med videoöverföring har fungerat bra. Många studenter

enheten. Dessutom finns inga tecken på att man utbildar till arbetslöshet eller för export. Även framöver bör utlokaliserad utbildning finnas med som en viktig utbildningsvariant. Utvecklingsmöjligheterna är också stora, särskilt gällande hur man kan göra studier mer lättillgängliga för större grupper av människor, både i tid och rum samt ekonomiskt.

**”utlokaliserade
högskoleutbildningar bör ses
som ett komplement till campusförlagda studier”**

upplevde också att lärcentrastudier gav en större gruppkänsla och bättre inlärningsmiljö än Campusstudier. –Undersökningen visar tydligt att utlokaliserade högskoleutbildningar bör ses som ett komplement till campusförlagda studier, förklarar AnnJessica Ericsson, utredare vid Forsknings-

Studien ”Utlokaliserad högskole-utbildning i norrlands glesbygd- en uppföljning av studenter efter examen” kan laddas ner i sin helhet (www.forskningsenheten.vilhelmina.com) eller beställas i tryckt form.

För vidare information, kontakta AnnJessica Ericsson , annjessica.ericsson@vilhelmina.se

Hur använder eleverna digitala läromedel?

Digitala läromedel sedda ur ett användarperspektiv är i fokus i projektet ”Digitala läromedel och lärobject i svensk skola – brukarperspektiv” som leds av Staffan Selander vid Lärarhögskolan i Stockholm.

Projektets övergripande syfte är att försöka få en fördjupad förståelse av hur studerande använder digitala läromedel som resurs för sitt lärande samt vilken betydelse läromedlets utformning har. Projektet startade 2004 och beräknas pågå i tre år.

I projektet vill man studera de miljöer som använder IT-baserade läromedel och som kommit en bit på väg sett ur ett pedagogiskt, tekniskt och kommunikativt perspektiv.

Forskarteamet kommer att genomföra fältarbete genom att följa undervisningen under en modul, till exempel utvecklingslära inom biologi eller derivata inom matematik. Det innebär att forskarna sitter med i klassrummet under en viss tidsperiod. På plats studerar de hur det digitala verktyget introduceras och hur det används som ren resurs för lärande, samt hur det slutgiltiga resultatet redovisas. Datainsamlingen sker med hjälp av fältanteckningar, videodokumentation och

intervjuer. Resultaten är tänkta att jämföras med dem från liknande studier genomförda utomlands.

Det är forskarteamets förhoppning att resultaten ska visa vad det finns för pedagogiska och didaktiska modeller som kan utveckla ny teknologi och hur insikter om lärande på sikt kan påverka utformningen av läromedlen.

Läs mer på www.lhs.se/forskning/projekt

Feedback som grund för lärandet

Vi befinner oss bara i början av den digitala tidsåldern, där allt fler medarbetare, ledare och team arbetar tillsammans men på olika platser. Vårt sätt att hantera tid och relationer har utvecklats dramatiskt de senaste 100 åren. Tid är en vetenskap som kräver två Gudar. Den ena är Gud över den mätbara tiden och Kairos är Gud över hur vi utnyttjar tiden. Kairos har en hårpiska så att vi kan hålla fast honom och utnyttja tiden rätt.

Den geografiska yta vi rör oss över har också ökat och valet för våra möten sker ofta utifrån noga gjorda överväganden och sker antingen genom att vi reser och har fördjupad social kontakt eller att vi har virtuella möten med mindre krav på socialt utbyte.

De förändrade arbets- och affärsformer som globaliseringen givit upphov till har inte fullt ut uppmärksammats av högskolor och andra lärosäten ute i världen. Att agera på distans ställer andra mer individuella krav på beslutsförmåga, ansvar och vilja att driva sin fråga aktivt till färdig lösning. Det handlar om att arbeta mot uppgiften och inte mot klockan. Att arbeta mer individuellt och mindre kollektivt.

Vårt behov av kunskap ökar för att kunna hantera oss i ett alltmer mångfasetterat samhälle. Det ställer krav på demokratisk rätt till kunskap oavsett våra förhållanden eller geografiskt boende. I propositionen ”Den öppna högskolan”, är det huvudsakliga budskapet att öka förutsättningarna för ett livslångt lärande. Något som kan ses som en respons på en samhällsomvandling där kunskap får en allt större betydelse. Två av målen med den öppna högskolan är att göra högre utbildning mer flexibel och tillgänglig.

Ett annat mål är att bredda rekryteringen av nya studerandegrupper, såsom studieovana, funktionshindrade och/eller boende i glesbygd.

Ytterligare ett mål är att öka förutsättningarna för fortbildning bland annat för dem som redan arbetar och/eller har familj. (Reg. prop. 2001/02:15). Denna utgångspunkt har sin grund i perceptionen att utbildning och forskning driver samhällets modernisering och förnyelse framåt. Genom att satsa på utbildning på samtliga nivåer möjliggörs kunskapssamhället, vyer vidgas, personlighetsutveckling främjas och bättre förutsättningar att möta vår tids ansenliga utmaningar och snabba förändringar i livsvillkor skapas. Vidare

ses utbildning som ett avgörande villkor för att befästa demokrati samt att kunna utjämna olikheter i fördelningen av välfärd, inflytande och möjligheter i samhället. Högskolan ses som en nödvändig kraft för social förändring och tillväxt och välfärd förutsätter en hög utbildningsnivå bland hela befolkningen. Mot bakgrund av detta välkomnar den öppna högskolan alla, oavsett bakgrund, etnisk tillhörighet, bostadsort, könstillhörighet eller funktionshinder. (ibid.) I Utbildningsdepartementet (2001) ”Debatten om det livslånga lärandet: Den nationella konsultationen om EU-kommissionens memorandum om livslångt lärande 2001” anges också mål som ytterligare motiverar en ökning och vidareutveckling av distansutbildning.

De flesta högskolor har idag ett 20-talet distansutbildningar via datorstödd utbildningsplattform. Kurserna har genomgående ett högt söktryck. För studenten innebär det att praktiskt hemifrån följa kurser och därigenom meritera sig för arbetslivets uppgifter. Instruktioner och kommunikation sker över plattformen och naturligtvis ställer studenten krav på att kursen skall vara enkel att följa både utifrån ett kontextuellt sammanhang och sett i ett tekniskt och pedagogiskt perspektiv.

Låt oss förutsätta datorvana och teknisk färdighet och därför uteslutande fokusera på att informationsdesignen på kurshemsidan skall

”nätet tillåter bara en väldigt liten del av vårt totala sätt att kommunicera traditionellt i en lärosal och överföra lärandet”

uppfylla kommunikativa krav på såväl text, bild och form. Då kan vi konstatera att informationen på kursidan saknar relevanta element som bild och form.

Ser vi sedan till hur kommunikation definieras utifrån ett helhetsperspektiv

med verbala (~10%), icke-verbala (~40%) och semiotiska delar (~50%) kan vi konstatera att nätet tillåter bara en väldigt liten del av vårt totala sätt att kommunicera traditionellt i en lärosal och överföra lärandet. Förutsättningarna för kommunikationen är begränsade och därmed annorlunda än vad vi är vana vid.

Att aktivt söka finna former för att stärka plattformens kommunikativa kraft och därmed underlätta och inspirera lärandeprocessen till målsatt ökad kunskap är därför nödvändigt.

Lägger vi till dimensionen att i snitt var femte innevånare har vuxit upp i en annan kontext med andra institutionella och kulturella faktorer ökar kraven på vår förmåga att kommunicera.

I länken Mångfald i Högskolan SOU 2000:47 kan vi läsa och reflektera över vår kunskap i nuläget i ämnet. En kunskap vi kan läsa ut är hur viktigt det är för denna femtedel att ”få in en fot” på arbetsmarknaden. En annan kunskap handlar om lärandets kvalitetsdimension och diskussion om rollförebilder i undervisningen.

Vi har ett krav på oss som lärare att lära oss mer om nätbaserade kursers lärandeprocess. Risken finns annars att vi fortsätter arbeta traditionellt i en helt annorlunda lärandesituation. Därför måste vi se frågan utifrån ett studentperspektiv och utveckla lärandet utifrån studenternas behov. Det gäller både ökad förståelse för studentens kontext, som kräver någon form av situationsanpassning och den nätbaserade kursens unikalärandeprocess, som kräver en annorlunda dialog. Forskning utifrån studentperspektivet är eftersatt.

Problemformulering

Det är tydligt att studenter lär sig av att studera via nätbaserad

i nätbaserad distansutbildning

distansutbildning, men vi måste lära oss mer om lärandet från våra nätstudenter och hur vi kan hjälpa studenterna och utveckla lärandeprocessen för högre kvalitet i lärandet?

Studerad fråga: Betydelsen av feedback för lärandet i nätbaserad distansutbildning.

Metod

Djupintervju med aktiv student på en nätbaserad distansutbildning.

Empiri

Studenten har gått flera kurser och är studievän. Så här har studenten formulerat sig:

Anledningen till att så många inte klarar studierna tror jag är att distanskurser inte tas på fullt allvar av studenterna. Många läser redan 100% på något program eller jobbar 100%. Man tar då distans-kurserna som något man kan pilla med på kvällarna... om man får tid. Tyvärr så kräver distanskurser mycket eget engagemang och vilja av studenterna och till skillnad från föreläsningar kan man inte passivt inhämta informationen. Har man inte den viljan och engagemanget så klarar man inte heller kursen. Man prioriterar med andra ord hela tiden bort kursen.

Vad gäller relationen lärare-elev så tror jag att den individuella feedbacken är viktigast. Att veta att man gör något rätt och bli bekräftad för detta är något som människan konstant söker. Om man inte får bekräftat att man gjort nå't bra och inte heller får reda på vad man gjorde fel/vad man kan utveckla och hur man ska utveckla det så tappar man väldigt fort lusten.

Skulle det inte vara bättre om lärarna returnerade uppgifterna med kommentarer löpande i texten? På så sätt kan man både enkelt och snabbt identifiera vad som varit bra och dåligt samt hur det ska förbättras. Det nuvarande systemet med korta kommentarer ("bra empiri") är otroligt intentsägande.

Slutsats: Distansutbildningar ses som "jag gör det om jag har tid"-

utbildningar av studenter. Då man inte får den nödvändiga substansen i feedbacken svalnar intresset och engagemanget. Detta har till följd att många prioriterar bort kurserna. Omfattande feedback är enligt min mening lösningen på problemet.

Analys

Utgår vi ifrån en pedagogisk modell för planering, organisation och genomförande av en nätbaserad distansutbildning utgörs varje examinationsdel av ett varv i modellen, och rätt skött kurs innebär flera varv där examinationsmomenten och den feedback studenten får utvecklar lärandet till hög kvalitet.

I denna process är naturligtvis tid en viktig parameter och inte bara den

–Få lärare som håller distanskurser har gått en kurs själva, säger Karl-Gustaf Svanström.

mätbara tiden att lämna in uppgifterna på överenskommen inlämningsdag utan också att i kontakter och vid feedback hålla fast tiden och använda den rätt som Gudén Kairos förordar. Den stora frågan sett ur ett studentperspektiv är hur denna tid skall hanteras för att ge ett fullödigt bidrag till aktivt lärande. Respondenten säger "Skulle det inte vara bättre om lärarna returnerade uppgifterna med

kommentarer löpande i texten?" Den institutionella kontexten upplevs också annorlunda och kräver tydligare kommunikation då denna enbart är textstyrd.

En annan viktig fråga respondenten pekar på, som också tar upp

"Distansutbildningar ses som "jag gör det om jag har tid" utbildningar"

kontextuella överväganden som styr lärandet, är att studenter tenderar att se distansutbildningar som "jag gör det om jag har tid" utbildningar. Något som är olyckligt då det redan från början skapar felaktiga utgångspunkter för motivationen. Respondenten pekar också på att interaktion förutom presentation och förmedling av stoff således är de handlingar som skapar förutsättningar och stöd för lärandet.

Frågan om distanslärarnas kunskap kommer också fram. På många högskolor måste varje lärare själv ha fullgjort en eller flera distansutbildningar för att utifrån ett "mottagarperspektiv" få insikter om studentsituationen och sedan som lärare agera för att tillmötesgå de krav på förhållningssätt som ett bra lärande kräver. Respondentens svar pekar på brister i lärarnas agerande. Respondenten säger "det nuvarande systemet med korta kommentarer ("bra empiri") är otroligt intentsägande." Ser vi till att det finns ca 20 kurser som går på högskolan kan vi naturligtvis förskräckas över att inte en ERFA-grupp startats och att inte diskussion om förbättringar diskuteras mellan kollegor för att skapa bättre kurser.

Respondenten fortsätter, "Vad gäller relationen lärare-elev så tror jag att den individuella feedbacken är viktigast."

"Att veta att man gör något rätt och bli bekräftad för detta är något som människan konstant söker. Om man inte får bekräftat att man gjort nå't bra och inte heller får reda på vad man

fortsättning på nästa sida

...fortsättning... Feedback som grund för lärandet

gjorde fel, vad man kan utveckla och hur man ska utveckla det så tappar man väldigt fort lusten” fortsätter respondenten. Det innebär också att kunskapen inte växer och att lärandet totalt sett minskar i kvalitet eftersom många studenter bara söker poängen och inte kunskapen.

Här ser vi också en fokusfråga. Skall det vara ett kvalitetsfokus som ger poängen eller ett poängfokus där kvalitén spelar mindre roll. Här lyfter respondenten upp en viktig synpunkt; ”Anledningen till att så många inte klarar studierna tror jag är att distanskurser inte tas på fullt allvar av studenterna. Många läser redan 100% på något program eller jobbar 100%”. Det påståendet visar att redan i problematisering och motivationen saknar studenten det faktiska ansvaret för kursen och blir poängfokuserad och hanterar deltagandet taktiskt utifrån för lågt ställda krav på sig själv. Utbildningsformen kräver en viss mognad, där självdisciplin och självständighet är centralare begrepp än den personliga relationen. (Holmberg, s. 123) ”Att ta distanskurserna som något man kan pilla med på kvällarna...om man får tid” som respondenten tar upp innebär en omöjlig utgångspunkt för dialog och positiv lärandeprocess.

Dialogen kan gälla samtliga faser i lärandeprocessen och bör innehållsmässigt förankras i tidigare kunskaper, men också inriktas på framtiden. (Dahlén) Här kan det brista i att vissa studenter inte är kopplade till högskolan och inte ingår i en överordnad process, ett program, och utifrån det kan referera mot strategiska lärandemål. Den nätbaserade kursen kan vara ett udda komplement för att få samman poängen på kortare tid mer än en kvalitetshöjande del av helheten. Det respondenten pekar på, att många redan läser 100% på något program eller jobbar 100%, är naturligtvis svårt i ett lärarperspektiv att se från början. Däremot kan man i ett studentperspektiv skapa aktiv interaktion. Dahlén pekar ju på två dimensioner som kan verka som utgångspunkt för beskrivning av interaktion. Den innehåller dels en fysisk och dels en social dimension som handlar om interaktionens

kontext. Här handlar det om var och med vad eller vilka interaktionen äger rum och dels en psykologisk dimension som beskriver innehållet i interaktionen och vad interaktionen handlar om.

Ingemar Bergman svarade en gång på frågan hur man skall regissera för att göra det bra. Han svarade: Det finns bara två sätt att regissera, dels göra det med hot och dels att skapa lust. Det betyder interaktion och positiv dialog. Respondenten pekar på denna lustorienterade fråga i följande ”Då man inte får den nödvändiga

”Det finns bara två sätt att regissera, dels göra det med hot och dels att skapa lust”

substansen i feedbacken svalnar intresset och engagemanget. Detta har till följd att många prioriterar bort kurserna. Omfattande feedback är enligt min mening lösningen på problemet. Helt enkelt att ha någon som ser, lyssnar och är konstruktiv i sina kommentarer så att lärandets kvalitet hela tiden ökar.”

Men respondenten pekar också på behovet av närvaro. Att söka kompensera att nätet tillåter en väldigt liten del av vårt totala sätt att kommunicera i en lärosal och överföra lärandet. Utifrån definitionen av begreppet helhetssyn på kommunikation hanterar vi på nätet bara 10 % av kommunikationen och då gäller ju att det görs bra och med empati och inlevelse. Men dialog är också en ömsesidig handling där båda ansvarar. Både student och lärare måste interagera både i den lilla uppgifts- och den stora kursprocessen för att utveckla lärandet och möjliggöra att få kunskapen att växa. Att finna de krafter som aktivt skapar denna termikvind är uppgiften. En uppgift som tar tid och som kräver att använda Guden Kairos tid rätt. En tid som ofta är Lt begränsad och där tilldelad tid ställs i konflikt med lärandeprocessens villkor och skapar konsekvenser av att lärare mår dåligt och studenter blir missnöjda med dialogen.

Datan har i likhet med IKEA-tanken här gjort studenten till producent av sin egen tjänst, och olika former för att låta studenter rätta sig själva etc. har skapat en felaktig grund för interaktion och dialog. En ibland överfokuserad kostnadspress har gjort nätbaserade kurser intressanta för högskolor som inte förstått läroprocessens villkor. En intäkt kräver alltid en investering och många gånger startas kurser utan kollegial förankring och insikt om lärandekraven. Att inte aktivt diskutera frågan är att inte vara varse att kurstypen ställer annorlunda krav.

Sammanfattning

I Sverige har utbudet av nätbaserade kurser på distans ökat från högskolorna. Trots det visar många kursupplägg ännu alltför mycket av traditionell utbildning. Vi har fortfarande mycket att lära och detta paper kan ses som ett verktyg för att öka forskningen kring nätbaserade kurser för att vi skall få svar på alla de frågor som ligger i att utveckla bra lärande. Det kräver mer kunskap från både lärar- och studentperspektiv. Dessutom att man mera tar på allvar och bryr sig om att arbeta utifrån denna nya kunskap.

De flesta tycks vara överens om att nätbaserade distanskurser kräver mer arbete än campuskurser. Det gäller för både lärare och studenter. I USA finns därför ofta ett krav på att läraren själv skall ha genomgått en nätbaserad distanskurs för att få kunskapen att förstå studenten. Dessutom har läraren ofta ”teaching assistants” som hjälp på nätkurserna eftersom de är mer tidskrävande.

Svaret på frågan om betydelsen av feedback för lärandet i nätbaserad distansutbildning är att den är fullständigt nödvändig under hela kursprocessen. Hur den skall utformas utifrån nätsituationen finns det dessutom olika svar på som också tar tillvara olika ämnesknutna och individbaserade lärtilar. Att därför utveckla nätkurser utifrån tidigare salsknutna upplägg är att aldrig reflektera över de olika omständigheterna och de skilda krav den nya tekniken ställer.

Respondenten pekar på en nyckel-fråga;

”Om man inte får bekräftat att man gjort nåt bra och inte heller får reda på

i nätbaserad distansutbildning

vad man gjorde fel/vad man kan utveckla och hur man ska utveckla det så tappar man väldigt fort lusten”. Denne fortsätter; ”Omfattande feedback är enligt min mening lösningen på problemet”.

Många forskare pekar på lusten som ligger i människans medfödda disposition. Tveiten t.ex. utgår ifrån en helhetssyn på inläring vilket innebär att hela människan med, tankar/förnuft, känslor och kropp involveras i inläringen. De pedagogiska verkningsmedlen måste ha sin utgångspunkt i denna helhetssyn. Vad vi måste förstå är att både lärare och student har tankar/förnuft, känslor och kropp och agerar som sändare – mottagaremodell. Och ingen av de båda är starkare än den egna kontexten tillåter. Att starka lärarens situation är lika viktigt som att förstå studentens situation.

Den viktigaste slutsatsen, förutom att stärka varje individuell lärares situation, är att förstå mer utifrån studentperspektivet, att behovsdefiniera grunderna för gott lärande och utveckla kurser utifrån det för att därigenom återkomma med kurser som ökar lärandet och studentnyttan.

Ramsden sammanfattar;
“Lectures who teach well think carefully about their students understanding of the subject matter and their students reactions to how it is taught. They are able to apply this knowledge through a variety of strategies. They put student learning first and their teaching and assessment methods second. The methods that good teachers use depend on the problems of learning that they have to solve”. (Ramsden, sid 233).

Slutsatser

Det finns naturligtvis många reflexioner att göra efter denna korta studie. Låt mig bara lyfta fram några av de viktigaste. Det saknas forum för erfara-utbyte inom högskolan, något jag poängterat tidigare men som då tyvärr röstades ned. Detta trots att det saknas egen insikt och erfarenhet av kurser hos lärare. I USA är det viktigt att lärare själva genomgått åtminstone en nätbaserad kurs för att därigenom utifrån ett studentperspektiv tvingats

reflektera över kursen för att kunna genomföra den bra. Kanske ligger det inte i högskolans struktur eller ekonomi, med ett kvalificerat intern-debiteringssystem att tillåta kreativ förnyelsevilja. Det kräver tid och den kostar i form av Lt, vilken måste äskas, budgeteras, beslutas, tilldelas.

Att levandegöra genom filmade sekvenser där informationen delas upp i nät-, kurs- och examinations-specifik information är ett sätt att skapa närhet. Att ta hand om olika lärtilar en annan. Att utveckla program av nätkurser skulle ge en större tyngd. Nu ”styckköps” kurser och man förhåller sig därefter med avhopp.

Det finns många frågor som ropar efter ökad forskning för att kunna vara mer i takt mellan den tekniska undervisningsformen och ett modernt lärande. Tyvärr finns idag alltför många kurser där lärandeformen drivs traditionellt i otakt med den nya teknikens resurser.

Efterfrågan på nätkurser kommer att öka av flera orsaker, främst därför att den erbjuder annars omöjliga lärandetillfällen men också för att den ger möjlighet att utifrån egen kontext hantera tid på ett annorlunda sätt.

En annan reflexion är att låta alla kurser vara nätbaserade i så motto att de användes som förråd för OH och annat som hör till kursen. Det betyder att oavsett kurs så öppnar läraren upp en plats på plattformen där studenterna går in med sin accesskod och hämtar utdelat material, kursutvärderingar mm. Tekniken kan därmed hjälpa till att visa vägen för andra applikationer.

Jag föreslår fortsatt forskning för att öka kunskapen om de förändrade krav webbaserad distansutbildning ställer på ett lärande som ger ökad kunskapskvalitet.

*Karl-Gustaf Svanström
The School of Business, Economics and
Law at Göteborg University
e-mail bc@svanstroemangus.se*

Artikeln ovan är ett sammandrag. Den som är intresserad av att läsa hela Karl-Gustaf Svanströms paper är välkommen att kontakta författaren.

Distansstudenters erfarenheter av informationssökning

Trots användning av modern informationsteknik för kommunikation och informationssökning påverkar avståndet mellan distansstudenters bostadsort och högskolan deras tillgång till information liksom hur det bär sig åt för att skaffa litteratur och andra informationskällor. Detta visar Gudrún Thórsteinsdóttir i sin avhandling i biblioteks- och informationsvetenskap, *The Information Seeking Behaviour of Distance Students*, som hon disputerade på inom Samhällsvetenskapliga fakulteten vid Göteborgs Universitet den 1 oktober.

Utbud och kompetens styr källval

Resultatet tyder på att det behövs mer varierad service från bibliotek och bättre teknikstöd för att minska betydelsen av geografiskt avstånd från högskolan. Det visar sig också att lokalt utbud av information och studenternas informationskompetens ofta har större betydelse för vilka informationskällor som används än syfte och innehåll i studieuppgiften. Vidare visar resultatet att distansstudenterna överlag hade positiva upplevelser av distansstudier.

Djupintervjuer som empiriskt material

Studiens teorimär hämtas dels från biblioteks- och informationsvetenskap, dels från pedagogik. Det rör sig främst om teorier om informationssökning, informationsbehov och lärande. Det empiriska materialet består av 42 djupintervjuer med 20 distansstudenter i biblioteks- och informationsvetenskap och två anställda på värdhögskolan, samt dagboksanteckningar från nio av studenterna. Studenterna valdes systematiskt för att få med personer i olika åldrar och från olika delar av Sverige. Syftet med djupintervjuerna och dagboksanteckningarna var att fånga studenternas egna upplevelser av informationssökningsprocessen kopplade till deras arbete med olika studieuppgifter.

För mer information: <http://www.ub.gu.se/sok/dissdatabas/>

Webbaserad utbildning kompetenslyft för småföretagare

För att främja tillväxt och lönsamhet hos små och medelstora företag har KK-stiftelsen initierat en satsning på expertkompetens. Universitet, högskolor och industriforskningsinstitut etablerar tillsammans ett antal konsortier som utifrån företagets behov skapar varaktiga former för ömsesidig utveckling av kunskap och kompetens. Utbildningarna består av olika moment på magisternivå och kan kombineras till utvecklingsprojekt, som passar enskilda företag. Utbildningarna erbjuds i stor utsträckning på distans. Läs på sidan 14 om ett av dessa expertkompetensprogram - meNY - som vänder sig med behovsanpassad kompetens-utveckling till små och medelstora företag inom livsmedels- och bioteknikbranschen.

Läroverktyg

- ny skrift från KK-stiftelsen

Digitala läromedel handlar om mycket mer än produkter för under-visning. Det datorstödda lärandet i skolan påverkas i hög grad av material som inte är tänkt som läromedel, såsom webbplatser, artikeldatabaser, datorspel och olika former av nätbaserade gemenskaper.

Läroverktyg, som utkom i slutet av oktober är den senaste i KK-stiftelsens skriftserie om IT i skola och utbildning. Skriften ger en översikt över forskningen kring datorstött lärande. Många av forskarrönen som presenteras har arbetats fram av forskare som verkar inom KK-stiftelsens forskningsprogram om IT och lärande, LearnIT. Skriften vänder sig främst till lärare och andra verksamma inom skolans värld, till exempel lärarutbildare, lärar-studenter, skolpolitiker och forskare.

Läroverktyg kan beställas kostnadsfritt på KK-stiftelsens webbplats, www.kks.se. Den kan också laddas ned i pdf-format från webbplatsen.

Visste du att ...

Open Praxis är namnet på en ny elektronisk tidskrift, som ges ut på nätet av ICDE (International Council for Open and Distance Education). I redaktions-kommittén sitter representanter från åtta länder – från Sverige SVERDs tidigare ordförande, Janerik Lundquist.

Länken till tidningen är www.openpraxis.com.

Ny bok om distans-utbildning och språk

Distance Education and Languages, Evolution and change är titeln på en ny antologi, utgiven av Multilingual Matters. En av redaktörerna för boken är vår egen distansutbildningsnestor Börje Holmberg, som också har skrivit ett av kapitlen.

Antologins arton kapitel är grupperade i sex delar:

- (1) Learner's autonomy;
- (2) Learner's Perspectives and Support;
- (3) Development of Intercultural Competence;
- (4) Methodology and Course Design;
- (5) Learning Environments;
- (6) Language and Teacher Development.

Utöver Börje Holmberg medverkar ytterligare två svenskar med texter i boken. Heidi Hansson vid Umeå Universitet och Elizabeth Wennö vid Karlstad Universitet har skrivit kapitlet "Closing the Distance: Compensatory strategies in distance language education".

Rashid Aderinoye vid University of Ibadan i Nigeria har i The International Review of Research in Open and Distance Learning, vol 6, No 3, gjort en utförlig anmälan av boken. Aderinoye redogör för och kommenterar innehållet i varje kapitel och sammanfattar därefter:

"In conclusion, I feel that Holmberg and colleagues have written a fine compendium of distance education in relation to language teaching. This book's authors truly stand upon the shoulders of pioneers, such as Charles Toussaint and Gastar Langehscheidt (Titmus, 1981) who began what is generally recognised as the first formally organised foreign language correspondence school. While the Toussaint-Langehscheidt School officially closed in 1936, Holmberg and colleagues have admirably continued the pioneering spirit of Toussaint's and Langehscheidt's work. Their book builds upon our insights and add context to the technological and theoretical advances being made in the field of open and distance learning. These authors show us that we can take foreign language studies to new heights using ICT and related technologies."

Aderinoye avslutar sin anmälan med en tänkvärd reflektion utifrån det sammanhang där han själv bor och är verksam:

"My only reservation, however, remains grounded within my context as a DE scholar working in sub-Saharan Africa. In the developing world, most students often do not enjoy ready access to fundamentals such as power supplies and bandwidth, let alone ready access to personal computers and affordable computing facilities. Clearly, with full integration of ICT on the horizon, distance educators in the developed

"This book's authors truly stand upon the shoulders of pioneers, such as Charles Toussaint and Gastar Langehscheidt"

world are now in the enviable position of helping students to help themselves. Holmberg and colleagues have proved beyond reasonable doubt that when and where ICT is functionally engaged (clearly, without any power interruptions typical of developing countries), CMC can and does bridge the gap between students and tutors. But can such technologies bridge the digital divide? Or will such technology only serve to widen it?"

Gunilla Sterner Kumm

Nya kompetenser i SVERDs styrelse

Vid SVERDs årsmöte i början av oktober valdes två nya styrelsemedlemmar in i SVERDs styrelse, Marianne Sparrlind vid Polishögskolan och Mats Brenner vid Högskolan i Gävle. Redaktionen hälsar dem varmt välkomna! Nedan följer deras egen presentation av sig själva.

Marianne Sparrlind

Jag arbetar på Polishögskolan. Med bakgrund som lärare i hälso- och sjukvård (specialitet intensivvård/katastrofmedicin) började min tjänst med att utveckla och ansvara för polisens utbildning i akutsjukvård. Som adjunkt i pedagogik och distanslärarutbildad (inriktning PBL) har jag fr o m 1998 arbetat med olika mindre projekt för att utveckla Polishögskolans distans/flexibla utbildning.

Den största utmaningen har varit att som distansansvarig aktivt arbeta med att utveckla den ordinarie polisutbildningen till en distans/flexibel utbildning. Detta är det största, roligaste och det mest arbetsamma jag gjort. Polisprogrammet startade som ett pilotprojekt 2002, med sju ton studenter. År 2003 beslutade Rikspolisstyrelsen att denna utbildningsform skulle ingå i den reguljära verksamheten. I november i år (2005) studerar ca 240 studenter till polis på distans.

Från och med i höst arbetar jag som adjunkt i pedagogik (bl a med flexibel utbildning) på Polishögskolans vidareutbildning och där på centrum för pedagogik och case-baserat lärande (CCL). Centrumet inrättades år 2004 för att stärka den pedagogiska kompetensen hos lärarna och den pedagogiska kvaliteten på skolans utbildningar. CCLs fokus ligger på metodutveckling. Case-baserat lärande ingår som en viktig del i både grund- och vidareutbildningar. Ett verkligt fall ligger till grund för det problem

som de studerande ställs inför. Utifrån den fasta situationen och sina kunskaper diskuterar studenter och lärare sig fram till olika möjliga lösningar. Centrumet arbetar med både nationell och internationell samverkan. Mycket av samarbetet sker på forskningsnivå där man tar avstamp från pedagogisk forskning.

Mats Brenner

Jag arbetar som IKT-pedagog hos Learning Center på Högscolebiblioteket vid Högskolan i Gävle. I arbetet som IKT-pedagog sysslar jag med kursutvecklingsarbete, framförallt tillsammans högskolans lärare. Men även med kompetensutvecklingsaktiviteter för att använda IKT-verktyg för distansutbildning och för att få utbildningarna mer flexibla.

Jag har även uppdrag för Nätuniversitetet, bl a utredning & pedagogisk utvärdering och deltar i flera projekt kring IT-stödd distansutbildning. Tidigare erfarenheter kring kompeten

sutveckningsförsörjningsaktiviteter samt projekt- och biståndsarbete utomlands, har även givit tillfälle till arbete med externa uppdrag, både med företag och organisationer, nu senast ett uppdrag under 3 år för att bygga upp en distansutbildningsorganisation i Vitryssland, finansierad av Sida.

Nätuniversitetet får fler arbetsuppgifter?

I höstens budgetproposition föreslår regeringen att Myndigheten för Sveriges nätuniversitet får fler arbetsuppgifter. Från och med den 15 januari 2006 kommer myndigheten även att arbeta med:

- stöd till Sveriges universitet och högskolor kring pedagogisk utveckling (denna punkt gäller inte bara distansutbildning utan även campusutbildning)
- stöd till universitet och högskolor kring att bilda nationella nätverk för att genomföra förändringar i utbildnings- och examensstrukturen (den så kallade Bologna processen)
- fortsatt stöd till universitet och högskolor i frågan kring breddad rekrytering

Myndigheten för Sveriges nätuniversitet inrättades våren 2002 för att öka tillgängligheten och bredda rekryteringen till högskolan. Satsningen har varit framgångsrik och idag ingår 35 lärosäten i partnerskapet Nätuniversitetet.

På en gemensam webbplats, www.netuniversity.se, marknadsför lärosätena över 2600 kurser och program som går att läsa med hjälp av Internet. Myndigheten har också samordnat och stöttat högskolorna i deras utveckling av IT-stödd distansutbildning. Även förändringsprocesser inom området har myndigheten stöttat och drivit på.

Regeringen uppmärksammar nu myndighetens nätverksorienterade arbetssätt som man vill ska behållas och förstärkas. Därför önskar man också att myndigheten byter namn.

– Att arbeta med pedagogisk utveckling är en spännande utmaning för oss. En enhet på Högscoleverket, ”Rådet för högre utbildning”, läggs ner och deras arbetsuppgifter förs över till Härnösand, säger Håkan Larsson, ställföreträdande generaldirektör.

Från ett årligt anslag på cirka 30 miljoner kronor föreslår regeringen i sin budgetproposition att myndigheten fram till och med 2008 får ett årligt anslag på cirka 65 miljoner kronor.

The Open University får gott betyg av de studerande

Enligt resultaten från en första nationell enkätundersökning rankar studenter vid The Open University kvaliteten på sina kurser högre än studenter vid andra universitet.

Undersökningsresultaten, som presenterades i september, visade också att OU fick de allra högsta betygen vad gäller bedömning och återkoppling och delade de högsta betygen för organisation och styrning.

I enkätundersökningen uppmanades studenterna att ranka sitt universitet

på ett antal olika faktorer, som bl a innefattade undervisnings- och lärresurser. De ombads också att ange en övergripande uppskattning av hur nöjda de var. Open Universitys vice-chancellor, professor Brenda Gourley, säger att det är en rad faktorer som samverkat till att OU rankats så högt.

”Study with The Open University requires commitment and dedication to succeed. We make every effort to ensure that our course materials, support and systems are of the highest quality and the students’ commitment is matched by our own. We are delighted that – in rating the university so highly – our students recognise this commitment and acknow-

ledge the success of the OU’s distinctive methods in supported open learning.

Undersökningsresultaten baseras på svaren från över 170 000 studerande inom institutioner som ger högre utbildning i England, Wales och Nordirland. Av de 141 valbara institutionerna är 131 inkluderade i undersökningsresultaten; svarsfrekvensen från studerande vid de övriga tio var lägre än de 50% som angetts nödvändiga för att säkra undersökningens reliabilitet.

Om svaret är utbildningsportaler – vilken är frågan?

I det första numret av ICDEs nättidskrift Open Praxis finns bland annat en artikel med rubriken ”If the answer is educational portals, what is the question? – Some issues and questions for reflection on national educational portals”. Författare är Jan Atle Tosca, Director of Norway Opening Universities (NOU). Norgesuniversitetet, NOU, är ett nationellt initiativ för utveckling inom norsk högre utbildning. NOU etablerades i januari 2004 av det norska ministeriet för utbildning och forskning.

I sin artikel formulerar Jan Atle Tosca ett antal frågor att reflektera över beträffande nationella utbildningsportalers beskaffenhet och användbarhet, och han fokuserar på filtrering och urval av innehåll.

Etablerandet av utbildningsportaler kan ses som ett sätt att minska komplexiteten och skydda användarna från att bli överlastade med information, menar Tosca. Utbildningsportaler kan ses som instrument för medveten eller planerad filtrering eller ansträngning att välja innehåll. Detta kan ses som något positivt i och

med att det hjälper användarna till en mer eller mindre väl strukturerad tillgång till kvalitets-säkrat och relevant innehåll. Men, menar Tosca, varje portal måste också betraktas med viss misstänksamhet, eftersom möjligheten finns att den är ensidig, partisk etc. Och, särskilt högkvalificerade, yrkesmänniskor är mycket känsliga för paternalistiskt innehåll där portalen bestämmer ”det här är bra för dig”. Hur viktiga blir då inte kriterierna och mekanismerna för urval?

Filterprojektet och frågan om portaler

EU-kommissionen sponsrar ett projekt som kallas FILTER och som

”utbildningsportaler kan ses som ett sätt att minska komplexiteten”

etablerades 2004. FILTER är en s k ”European Special Interest Group”. Fokuset för gruppen ligger på att identifiera och analysera oönskade eller negativa effekter av filtreringsmekanismer som förhindrar tillgången till kunskap som i olika sammanhang

vore relevant och borde vara möjlig att ta till sig. Mer om FILTER finns att läsa på www.filterwork.org. Tosca är noga med att betona, att filtrering eller urval av information generellt är en del i varje mänsklig informationsprocess eller kommunikationsaktivitet och att filtrering således är en del av ett basalt mänskligt fenomen och som sådant alltså inte i sig gott eller ont.

Som en del i filterprojektet har man inbjudit personer som är involverade i att driva och använda några nationella utbildningsportaler i Europa att reflektera kring och diskutera kriterier och metoder som används för att selektera och utveckla innehållet i portalerna.

Deltagarna har uppmanats att reflektera över ett antal frågor som bl a rör målgrupperna för portalen, kriterier och metoder för att välja innehåll och tjänster och kriteriernas genomskinlighet gentemot användarna.

Filterprojektet kommer att avslutas vid slutet av 2005, förhoppningsvis med några värdefulla råd till utvecklare och användare av portaler.

Läs mer på : www.eun.org
www.filterwork.org

Gunilla Sterner Kumm

University

Spännande samarbete med BBC tar naturvetenskap till nya höjder

Rough Science är en TV-serie, där ett team forskare med olika expertkunskaper lämnat sina laboratorier och gett sig ut i verkligheten för att arbeta tillsammans och bara använda de enkla redskap som naturen själv ger.

Nu i höst har den sjätte omgången av serien börjat sändas i BBC2. I den här omgången av serien har forskarna placerats i en gammal malmförädlingsanläggning högt uppe i Colorados berg.

I sin marknadsföring skriver OU "Filmed on location at an altitude of 3000 m, viewers can have high expectations of top quality inspiring entertainment as the team tackle a series of physical and scientific obstacles head on"... "How much we rely on nature and science becomes apparent as the scientists tackle their challenges with tenacious gusto. There is no state of the hi-tech

laboratory here; the team must work together with limited tools and the natural resources at hand".

En av forskarna som medverkar i programmen är också en sk "associate lecturer" vid Open University i Skottland och handledare i en kurs i miljövetenskap. Som stöd och arbetsmaterial till serien har OU producerat ett set av "Survival Science Cards" som tittarna kan rekvidrera kostnadsfritt. På korten får man lära sig metoder för att själv där hemma göra experiment där man bara använder vanliga hushållsredskap. Ämnena kan vara att producera elektricitet, att göra vatten drickbart etc.

Sally Crompton, som är chef över "The Open Broadcast Unit" på OU, menar att television är ett fantastiskt medium för att demonstrera hur utmanande, rolig och tillgänglig naturvetenskapen är för alla. Så här säger Sally Crompton: "The Open University has funded Rough Science as we are committed to bringing quality, fun, yet informative programmes to prime time television and making them accessible to a wide range of audiences."

Program ur tidigare omgångar av Rough Science har i Sverige sänts av UR.

The Open University bygger lärmiljö för studenter online med Moodle

The Open University's "Learning och Teaching Office" har startat ett program värt nära 5 miljoner pund för att börja bygga, som man uttrycker det, en ny lärmiljö online för det tjugonde århundradet.

Användningen kommer att starta i maj 2006 och vara i full funktion i kurserna i februari 2007. Moodle är ett så kallad "free open source software package course management system" som ska användas för att skapa effektiva lärmiljöer online.

Idag använder de studerande vid Open University en mängd olika mjukvaror i ett nätverk för att få tillgång till kursmaterial, interagera med handledare och andra studenter, använda biblioteket, lämna inlämningsuppgifter etc etc. Med Moodle kommer, enligt OU, nätverket att bli mer användarvänligt och enhetligt.

Dean Taylor, som är programme manager vid OU's Virtual Learning Environment (VLE) säger så här om introducerandet av den nya lärmiljön: -We see the development of Moodle

applications, along with involvement of the Moodle Open Source community giving our students a great advantage in e-learning. Plus, the innovations added by the OU will be available to the entire Moodle community. It's a two-way creative street, säger Taylor.

"they are recognising the great value of the open source paradigm and the power of a social constructionist approach* to both learning and development"

Martin Dougliamas, som är den som leder Moodle är förstås mycket tillfreds med att OU har valt Moodle som plattform för nästa generation av internetbaserade kurser.

-By joining our community they are recognising the great value of the open source paradigm and the power of a social constructionist approach* to both learning and development. At the same time as one of the largest, oldest and most respected practitioners of distance education in the world

they bring resources and experience that will give Moodle development a tremendous boost in the coming years, säger Dougliamas stolt.

Mer om Moodle och deras filosofi vad gäller lärande kan man läsa på hemsidan: <http://moodle.org>

Pionjärskolan

Expertkompetensprogrammet Menys webbaserade utbildning inleddes 2000 och är ett pionjärbete som har rönt stort intresse utanför Sveriges gränser.

Meny erbjuder idag ett 30-tal webbaserade kurser i skilda ämnen som livsmedelssäkerhet, förpackningar, omvärldskommunikation och kvalitetsledning. Kurserna innehåller ofta praktiska moment, där de nya kunskaperna kan omsättas i handling i det egna företaget varvat med föreläsningar, diskussioner och inlämningsuppgifter på webben.

Statskonsulent Magnus Ljung, Sveriges Lantbruksuniversitet Omvärld, har tidigare studerat de metoder Meny använt i webbutbildningar, cirklar och mentorskapsprogram. Nu är han i slutfasen av att även studera effekterna av dessa verktyg ute i företagen.

–Företagarna upplever en ökad kunskap och kompetens efter att ha varit med. Men det finns en tröghet i företagen, och det har ibland varit svårt för kursdeltagarna att implementera de nya kunskaperna, säger Magnus Ljung efter att ha varit i kontakt med cirka hundra av de närmare 700 personer från olika företag som deltagit i Menys utbildningsprogram.

En påtaglig effekt av Meny har varit de kulturövergripande mötena som knutit samman de olika kulturerna i akademi, institut och företagarevärlden.

–Företagarna upplever att det numera är så mycket lättare att lyfta på telefonluren till universiteten, inte minst genom mentorsprogrammen, säger Magnus Ljung.

Forskare och lärare uttrycker också hur mycket starkare samverkan har blivit mellan forskare och lärare vid

de olika lärosätena. De nya mötesplatserna har spelat en roll och underlättat kontakterna in i forskarvärlden. För kursdeltagarna har det varit en aha-upplevelse att akademien kunnat bidra med något.

–Vi har lyckats erbjuda mötesplatser för kunskapsöverföring för små företag som saknar forskningstradition, företag som sannolikt annars aldrig hittat hit.

Margareta Stigson förespråkar generaliserbara kurser som kan användas i samverkan mellan flera olika branscher.

Men också fått med nationell expertis som heller aldrig nått det lilla företaget, säger Margareta Stigson, Menys programdirektör och platschef för Sveriges Lantbruksuniversitet i Skara.

Menys webbaserade utbildning är ett pionjärbete. En framgångsfaktor har varit att den följt en genomtänkt modell där varje testkurs utvärderats och resultaten återförts så att kursen kan omarbetas innan den är färdig att lanseras. På samma sätt är utvärderingen efter varje avslutad kurs en metod för att återföra analyser och slutsatser till den fortsatta programutvecklingen så att Meny

koncept behåller sin relevans.

–Vi har byggt fasta format så att vi inte behöver uppfinna hjulet på nytt inför varje kurs. Konceptet är i stort sett generaliserbart och kan utnyttjas i samverkan mellan olika högskolor och för helt skilda branscher och kan användas i samarbete med övriga expertkompetensprogram, säger Margareta Stigson.

Peter Håkansson

Artikeln har tidigare publicerats i KK-bladet 3, 2005

Meny riktar sig till små och medelstora företag med målsättningen att stärka företagens utvecklingskraft. Metoden går ut på att koppla samman industrin med forskarvärlden på nya sätt. Meny drivs sedan maj 2000 i samarbete mellan Sveriges Lantbruksuniversitet (SLU), Institutet för livsmedel och bioteknik (SIK), Högskolan i Kalmar, Lunds Universitet och Umeå Universitet.

Menys verktyg är webbaserade utbildningar, menycirklar och mentorskapsprogram. De senaste forskningsrönen tydliggörs och förmedlas så att de kan omsättas i praktisk handling ute i industrin.

Kalendarium

Stor konferens om vuxenutbildningens framtid

Folkets Hus i Stockholm 27 – 28 mars 2006

Arbetet med att skapa en ny myndighet för vuxnas lärande och en ny vuxenutbildningslag sätter åter vuxenutbildningen i politiskt fokus. Vuxenutbildningen möter också nya utmaningar: Den ”digitala generationen”, de ”unga vuxna” – hur möter vi dem? Dessutom ska vuxenutbildningen (som alltid) vara en motor för tillväxt, främja alla vuxnas lärande och reparera misslyckanden från gymnasieskolan... Vilka utmaningar såväl pedagogiskt och metodiskt som tekniskt!

Konferensen anordnas i samverkan mellan CFL, LärVux, Nitus och Rvux.

IMCL – Interactive Mobile & Computer Aided Learning
19-21 April 2006

The First International Conference on Interactive Mobile and Computer Aided Learning. Princess Sumaya University for Technology Amman-Jordan

More information: www.imcl-conference.org

ICDE International Conference in Tianjin, China

April 20–22- 2006

Theme: The Lifeline of the Open and Distant Education; Quality
Host: Tianjin Municipal Educational Admission and Examinations Authority (TAEA) in cooperation with the Ministry of Education of China and the Tianjin Education Commission.

Please visit <http://www.zhaokao.net/icde2006/> for more information.

EDEN 2006 Annual Conference:

June 14-17- 2006

Vienna, Austria

More information will soon appear on <http://www.eden-online.org>

22nd ICDE World Conference in Rio de Janeiro, Brazil

September 3-6-2006

Theme: Promoting Quality in Distance, Flexible and ICT based Education

Host: Brazilian Association for Distance Education (ABED)

More information: www.icde.org

Är det dags för ännu en IT-bubbla?

SIME-konferensen (Scandinavian Interactive Media Events) är tillbaka efter några års frånvaro. Det känns som en uppföljare till någon stor Hollywood-produktion. Svulstigare, något mer strukturerad och producenterna tror sig lite mer säkra på att få igen alla de pengar de satsat. Konferenciern, tillika VD för Result, Ola Ahlvarsson konstaterar att lågkonjunkturen inom interaktiv media symboliskt avslutades med EBays köp av Skype för 31 miljarder kronor.

När man sitter som åhörare på Chinateatern och hör hur VD:ar, moderatörer, inspiratörer så slås man av två saker:

Det första är att allt tycks vara som förr. Det vill säga som år 2000 när dessa herrar berättar om unika besökare, ”content is king” och att ”time to market” är viktigast. Få är de som talar om att det faktiskt ger intäkter. Det andra är att lärande över interaktiva media verkar totalt oviktigt. Frågan är varför?

Svaret på den första frågan kan vara att det för en utbildad civilekonom är enklare att analysera siffror från det egna statistikprogrammet än att faktiskt förstå varför människor väljer att umgås och kommunicera på nätet. Många nöjer sig med att konstatera att folk vill interagera. Men visst måste det väl vara något mer? Annars är det väl enklare att interagera nere på det lokala fiket? Och vad är detta

mervärde? En längtan bort? Eller en vilja att ”halv-interagera”? Det vill säga; kunna bara kommunicera med ett enda sinne – synen, och slippa fundera över hur man ser ut och hur man låter. Den detaljen uppmärksammade Jonas Kjellberg från Skype. Röstinteraktion var deras viktigaste konkurrensvapen, men till sist väljer människor att chatta med varandra.

Precis som år 2000 fokuserar föredragshållare på bolagets värde och möjligheter, framför den faktiska vinsten. För kommersiella företag kan det inte hålla i längden. Och det är kanske där, i värdet av det egna företaget, vi har svaret till den andra frågan – är lärandet över interaktiva medier inte viktigt? Det känns som om e-learningföretag betraktas som den glasögonprydda, tråkiga pluggisen, bland de hippa minglande IT-företagarna som nu har förflyttat sig

50 meter till Berns Salonger. Det kanske blir för komplext för dessa entreprenörer? Det är enklare att mingla i baren, sälja solresor och virtuella möbler (som faktiskt Habboholet.com livnär sig på!) än att ta till sig möjligheterna med e-learning. Att paketera utbildning online går inte tillräckligt snabbt för att blåsa upp ett högt värde på ett normalt IT-företag.

Det är med glädje jag ser att folk har återfått tron på internet som kommunikationskanal. Men det är med en viss fasa jag ser hur folk återigen tror sig kunna bygga miljoner på antalet unika besökare - i synnerhet när dessa besökare nöjer sig med det som är gratis. Tänk er själva - att värdera ett universitet utifrån hur många som kommer in genom dörrarna... Det är ju vad de tar med sig därifrån som är det viktiga.

Andreas Skoglund

Vi önskar SVERDs
medlemmar en
**riktigt God Jul och
ett Gott Nytt år!**

Styrelsen

Nästa nummer av Per Distans kommer ut **vecka 11 2006**.
Manusstopp 24 februari. Skicka gärna ert textmaterial
via e-post (kansli@sverd.org) i form av rtf- eller docfil.
Foton i pappersformat eller digitalt är välkomna!

*Hälsningar
Andreas Skoglund*

SVERDs kansli, Box 3033, 871 03 Härnösand
Telefon: 0611-55 09 69, Fax: 0611-55 09 80
E-post: kansli@sverd.org, URL: www.sverd.org